

Én láttam az üstököszt. Ez a mondat persze, főleg énnel kezdve, nem jelent semmit. Az üstököszt ugyanis sokan látták, állítólag hosszú sorok álltak a nagy távcsövekre várva, nyilván a csillagászok eszméletlen mennyiségű fényképet is készítettek róla. A lángos csillagról. Azért én mégis arra vagyok a legbüszkébb, hogy *én* láttam. Oly korban éltem, én, amikor az üstököszt *lehetett* látni. Mert vannak olyan korszakok, amikor nem lehet üstököszt látni. Mondhatni, a legtöbb korszak ilyen. Üstöktelen. Márpedig, ha belegondolok, hogy Krisztus születésekor is éppen egy üstökös nyargalt át a magas boltozaton, alighanem kiválasztott időszaknak gondolhatom ezt a mostanit. Hogy miben kiválasztott persze, azt ne firtassuk. Van, kiválasztva lett, hiszen üstökös szállt el fölötte. Na, erről a szállásról azért beszélhetnénk! Ókalmét egy balassagyarmati kiállítás megnyitójáról hazafelé tartva pillantottam meg. Ott volt az ég alján. Kissé haloványabban, mint képzeltem, csóvája sem volt valami fényes és nagy. Amolyan, vértelen kis üstökösnek látszott. Olyan magyar üstökösnek. És ami a legzavaróbb volt benne, hogy állt. Nem száguldott méltósággal, nem döcögött öreges fölénnyel, állt, vagy állni látszott, ami mindegy, mert nem mozdult, csak ott dekkolt az ég alján csóvástól. Azért csak néztem, rátapadva az ablak üvegére, bámultam egész Kecskemétiig. Akkor elvesztettem a szemem elől, az üstököszt lenyelte a híros város.

Húsvétkor aztán ismét látszott, Cegléden, az anyósom kertjében ácsorogtam az éjszakai film bámulása helyett, és néztem. Volt már fénye, üstöke, méltósága is. Lehet, az ünnep miatt. Meg, hogy a feltámadás is születés. Akárhogyan is, de születés. Nem tagadhatom, misztikus hangulatok bolyongtak bennem, s már nem tudtam kiszabadulni a hatása alól. Elképzeltem eleinket, magyarokat de főleg nem őket, címer és fajta nélküli régieket, akik hozzám hasonló mohó és értelmetlen ámulással bámulták a különös csillagot. Nos, most éreztem igazán, hogy az üstökösselel valaki lettem. Ha eddig nem voltam volna.

Mondom a diákoknak, gyermekeim, látták-e az üstököszt. Csönd, de nem a restelkedés, s főleg nem a csodálkozás csöndje. Az érdektelenségé. Mesélem nekik, hogy üstökös, meg jászol, meg csóva, meg lángos csillag. Lapozgatások, álérdeklődés. Szégyen az enyém. Mi a fene lehet?

Aztán rájövök. Ezek a gyerekek már más világban nőttek fel. Olyan médiavilágban, ahol az üstökös nem túl nagy etvasz. A videofilmekkel és a tévécsatornákkal, műholdról belőtt adagokkal a világegyetemet járták már be, leszálltak a holdra, idegen bolygók lakóival harcoltak, megjárták a tenger mélyét, de leginkább mindenütt verekedtek egyetkettőt, keféltek és raboltak, nagy dohányokat akasztottak le és hatalmas autókön, úrkompokon, tenger- és úrjárókon száguldottak tova.

Nem az volt volna tehát a baj, hogy nem érdekelte őket, hanem inkább az, hogy nem tudták értelmezni, hogy mit jelent az, hogy igazi. Hogy az égen van – a mi saját kis szaros egünkön. Nem tudták értelmezni, hogy különbség van a képernyők festettkék ege, és mindennapjaink sokkal fakóbb kék ege között, hogy a csillagok nem festve vannak éjjelente fölöttünk, hogy úgy is lehet nézni az eget, hogy nem jön le onnan semmi, hogy nem megy fel oda senki – hogy nem történik vele, benne, belőle semmi. Nincs *akció*, ami pedig értelmet adhatna ennek az egész mifeneinek.

...veri az ablakot a fekete zászló. Egy gyermeklány meghalt, közöttünk járt, velünk üldögélt, felelt és kettéseket is kapott – nem bírta a szíve ezt a világot. Ülnek a diákok a fekete zászló árnyékában, de nem látszanak sem megrendülni, sem ijedni. Minden megy, mint ahogy menni szokott. Ady utolsó korszaka, halottak élén és ember az embertelenségben – pizmogás, némi tünődés, érdeklődés is. Megrendülés nélkül. S a fölismerés bennem a katedrán: ezeknek a gyerekeknek már a halált is konzervben közvetítette ez a kor, annyira megszokták a filmekben naponta többször, sokszor látott és átélhetetlen halált, hogy képtelenek értelmezni azt a nagyon is valósnak elfogadható tény, hogy valaki, valaki közülük, meghalt.

Isten veled, drága és ártatlan gyermek, a világ megy tovább – vagy megállt valahol, ahol te már nem vagy. Ahol már üstökösök sincsenek. Mi vagyunk, vagy talán már mi sem, csak egy sohasem üres képernyő villózik tovább, tovább a helyünkön...

Zalán